

Epidemiologische surveillance van tularemie

Francisella tularensis - 2021

Auteurs: A. Litzroth, M. Mori

Hoofdpunten

- In 2021 werden via de verplichte melding 9 bevestigde gevallen van tularemie gerapporteerd. Dit is het hoogste aantal van de afgelopen decennia.
- Sinds 2012 werd er jaarlijks (met uitzondering van 2018) minstens 1 geval van tularemie gerapporteerd in België. Dit tegenover een totaal van 3 gerapporteerde gevallen tussen 1950 en 2011.

Informatiebronnen

- Meldingsplichtige infectieziekte in de 3 regio's (in Vlaanderen waarschijnlijke en bevestigde gevallen, Wallonië enkel bevestigde gevallen en in Brussel niet gespecificeerd).
- Diagnose gebeurt in het referentielaboratorium van Sciensano dat instaat voor de isolatie en de moleculaire typering van *Francisella tularensis* en voor serologische tests.

Gevalsdefinitie

Criteria

- Klinische criteria:
Patiënt met minstens 1 van de volgende klinische presentaties:
 - Ulceroglandulaire tularemie: cutane ulcer en plaatselijke lymfadenopathie.
 - Glandulaire tularemie: vergrote en pijnlijke lymfenodule zonder teken van een ulcer.
 - Oculoglandulaire tularemie: conjunctivitis en plaatselijke lymfadenopathie.
 - Orofaryngeale tularemie: cervicale lymfadenopathie en ten minste één van volgende drie: stomatitis, faryngitis, tonsillitis.
 - Pulmonale tularemie: pneumonie.
 - Tyfoïdale tularemie: ten minste één van volgende twee: koorts zonder vroege lokaliserende tekenen of symptomen, sepsis.
- Epidemiologische criteria:
Ten minste 1 van de volgende:
 - Blootstelling aan een gemeenschappelijke bron.
 - Transmissie van dier naar mens.
 - Blootstelling aan gecontamineerd voedsel of drinkwater.
- Laboratoriumcriteria:
Ten minste 1 van de volgende:
 - Isolatie van *Francisella tularensis* uit een klinisch staal.
 - Aantonen van *Francisella tularensis*-nucleïnezuur in een klinisch staal.
 - *Francisella tularensis*-specifieke antilichaamrespons.

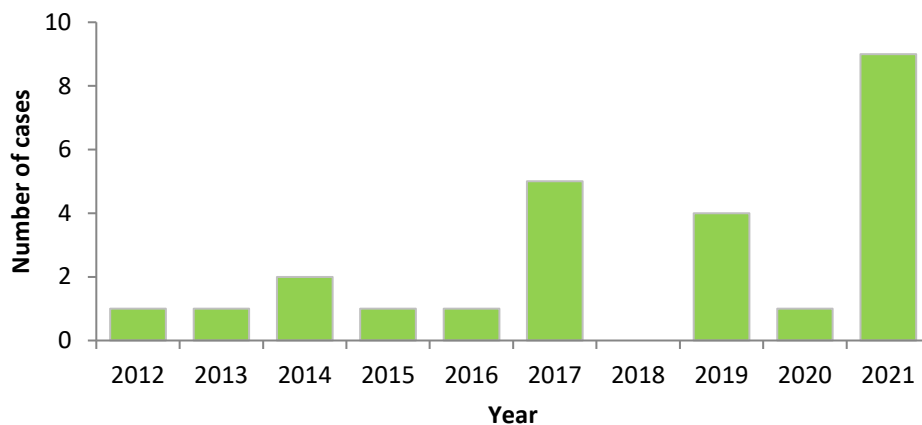
Gevalsclassificatie

- Waarschijnlijk geval: patiënt met klinische criteria en epidemiologische criteria.
- Bevestigd geval: patiënt met klinische criteria en laboratoriumconfirmatie.

Epidemiologie

- Aantal gevallen: In 2021 werden er 9 bevestigde gevallen van tularemie gemeld via de systemen van verplichte melding.
- Regio:
 - Vlaanderen: 3 gevallen.
 - Wallonië: 5 gevallen.
 - Brussel: 1 geval.
- Geslacht:
 - Vlaanderen: man-vrouwratio=1/2.
 - Wallonië: man-vrouwratio=4/1.
 - Brussel: man-vrouwratio=1/0.
- Leeftijd:
 - Vlaanderen: mediaan 42 (spreiding 1-70 jaar).
 - Wallonië: mediaan 61 jaar (spreiding 1-70 jaar).
 - Brussel: <1 jaar.
- Bron van besmetting en vorm van de ziekte:
 - Vlaanderen: geen info.
 - Wallonië:
 - 1 geval was een jager die dierlijke resten had gemanipuleerd, vorm niet gekend.
 - 1 geval werd vermoedelijk besmet bij tuinieren, ulceroglandulaire vorm.
 - 1 geval werd vermoedelijk besmet tijdens langeafstandswandelen en slapen in het bos, vorm niet gekend.
 - Geen info voor overige 2 gevallen.
 - Brussel: Vermoedelijk thuis besmet, geen verdere info.

Figuur 1: Aantal gerapporteerde gevallen van tularemie per jaar, België, 2012-2021
(Bron: verplichte melding)

Belang voor volksgezondheid

In België werden tussen 1950 en 2021 in totaal 28 gevallen van tularemie gerapporteerd, waarvan 25 gevallen tussen 2012 en 2021. Van 2012 tot 2021, werd er jaarlijks minstens één geval gerapporteerd, met uitzondering van 2018. 2021 was duidelijk een piekjaar met 9 gerapporteerde gevallen, ook in 2017 (5 gevallen) en 2019 (4 gevallen) lag het aantal hoog. Het lijkt er dus op dat de incidentie van tularemie mogelijk aan het stijgen is, al speelt een verhoogde waakzaamheid vermoedelijk ook een rol. Dit laatste is reeds sinds 2016 merkbaar aan een stijging van het aantal serologische testen uitgevoerd door het referentielaboratorium.

In de EU was er in 2021 een stijging in het aantal gevallen van 33% merkbaar ten opzichte van 2020, al lag het aantal wel lager dan in het piekjaar 2019. Algemeen is er in Europa sprake van een stijgende trend tussen 2017 en 2021, voornamelijk in Oostenrijk, Tsjechië, Frankrijk, Duitsland en Zweden. Zweden en Slovenië rapporteren het meeste gevallen per 100.000 inwoners.

Meer informatie

- Zorg en gezondheid. Richtlijn tularemie. Beschikbaar via: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/per-domein/infectieziekten-en-vaccinaties/tularemie>
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Tularaemia factsheet. Beschikbaar via: <https://ecdc.europa.eu/en/tularaemia/facts>
- The European Union One Health 2021 Zoonoses Report. European Food Safety Authority European Centre for Disease Prevention and Control. doi: 10.2903/j.efsa.2022.7666. Beschikbaar via: https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/EFS2_7666_Rev3.pdf